

УДК 37.011.3-051:373.3+377

DOI: 10.24144/2524-0609.2025.57.161-166

Розлуцька Галина Миколаївна

доктор педагогічних наук, професор

кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна

galina.rozlutska@uzhnu.edu.ua

<http://orcid.org/0000-0001-9062-5466>

Петрина Ярослав Дмитрович

аспірант

кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна

yaroslav.petryna@uzhnu.edu.ua

<http://orcid.org/0009-0004-3735-6227>

НАСТУПНІСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ТА ВИЩІЙ ОСВІТІ

Анотація. Здійснено теоретико-методологічне обґрунтування доцільності дотримання принципу наступності в організаційно-методичному забезпеченні фахової підготовки майбутніх вчителів початкових класів. Використано теоретичні методи дослідження такі, як: аналіз і синтез для опрацювання нормативно-правових актів, науково-методичних джерел, педагогічних явищ. Для вивчення організаційно-методичного забезпечення освітньо-професійних програм в закладах фахової передвищої та вищої освіти застосовано конкретизацію, порівняння, індукцію, дедукцію, абстрагування, синтез тощо. Методи узагальнення, класифікації, проектування, інтерпретації результатів забезпечили формулювання висновків. Обґрунтовано домінуючі в організації професійної підготовки на кожному рівні освіти: практична спрямованість у коледжі, науково-дослідницька у закладах вищої освіти. Доведено, що дотримання наступності сприяє безперервному становленню професійної компетентності, полегшує переходи між рівнями освіти та формує педагога, здатного до інноваційної діяльності. Виокремлено напрямки забезпечення наступності організаційно-методичного супроводу між освітніми рівнями. Представлено інструментарій реалізації наступності такий, як: «компетентність – навчальний компонент – практика – наскрізні кейси/портфоліо», уніфіковані критерії оцінювання, спільні бази практик і лабораторії НУШ. З метою узгодження освітньо-професійних програм рекомендовано на практиці здійснювати індивідуалізацію траєкторій здобуття освіти, усувати дублювання, підвищувати валідність оцінювання й цілеспрямовано готувати випускника до ролей НУШ, що підвищує якість процесу, мобільність і узгодженість внутрішніх систем якості фахової передвищої та вищої освіти.

Ключові слова: заклад фахової передвищої освіти, коледж, заклад вищої освіти, організаційно-методичне забезпечення, освітній процес, майбутній вчитель початкових класів, наступність.

Вступ. Модернізація підготовки фахівців в Україні спонукає до переосмислення принципу наступності. Наразі професійна підготовка вчителів початкових класів забезпечується закладами фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти. Розмаїття закладів фахової передвищої (ЗФПО) та вищої освіти (ЗВО) актуалізує необхідність узгодження освітніх програм у фахових коледжах (підготовка фахового молодшого бакалавра) та освітньо-професійних програмах бакалаврського рівня. Проектування, планування, проведення й контроль освітнього процесу відображається в організаційно-методичному забезпеченні програм з підготовки вчителя початкових класів. У ЗВО організаційно-методичне забезпечення охоплює зміст освітньо-професійної програми, програми навчальних курсів, силябуси, розклад занять, навчальні та тематичні плани, методичні матеріали, засоби та обладнання. Відтак організаційно-методичне забезпечення визначає взаємодію між викладачем і здобувачем вищої освіти, включаючи, кейси для лекцій, самостійної, індивідуальної, дослідницької роботи, практичні завдання, демонстраційні матеріали, банки тестових завдань тощо. Проте відсутність узгодженості між професійною та освітньо-професійною програмою призводить до дублювання змісту, розриву між професійною підготовкою й потребами шкільної практики та ускладнює академічну мобільність студентів.

Таким чином, проблема полягає у визначенні механізмів забезпечення наступності організаційно-ме-

тодичного супроводу на різних освітніх рівнях, що відповідає завданням державної політики й потребам практики професійної підготовки вчителя початкових класів.

Аналіз основних досліджень і публікацій показує, що проблеми наступності у професійній підготовці педагогів мають фундаментальне методологічне підґрунтя. Основу нашого дослідження становлять дисертаційні роботи М.Савельєва [1] та Л.Тютюн [2], в яких теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено авторські моделі наступності різних ланок педагогічної освіти. Питання підготовки вчителя початкових класів в останні роки зосереджує увагу дослідників в основному на відповідності професійної компетентності вчителя до вимог ринку праці, суспільних вимог до професіоналізму вчителя, індивідуалізації освітньої траєкторії, зокрема: зміна ролі вчителя початкових класів у контексті створення нової української школи [3], трансформація ціннісної системи майбутніх вчителів початкової освіти у процесі фахової підготовки [4].

Наукові розвідки авторів О.Біда, Є.Гуттерер та І.Греба визначають необхідність урахування принципів наступності та неперервності у компетентнісному підході до підготовки вчителя початкових класів [5].

У статті Л.Бутенко підкреслено потребу концептуально-цільової, змістово-інформаційної та технологічно-діяльнісної наступності, що унеможливорює розриви між етапами підготовки й уніфікує вимоги

до результатів, незалежно від інституції (коледж/університет) чи рівня (бакалавр/магістр/аспірантура). Це задає рамку для узгодження навчальних планів і практик, спільних критеріїв оцінювання та наскрізних компетентностей [6].

У дослідженні Т.Равчин та Г.Шемелюк представлено механізм перебудови організації освітнього процесу в сучасному ЗПФО з урахуванням студентоцентризованості, варіативності освітніх траєкторій задля узгодженості з професійними та освітніми стандартами [7].

Колективне дослідження під керівництвом В.Чайки та О.Янковича узагальнює стратегії реформування підготовки фахівців початкової освіти [8].

Міжнародні аналітичні огляди від OECD та Eurydice підкріплюють ці висновки емпірично. Звіт OECD «A Flying Start» пропонує модернізацію організаційних підходів до професійної підготовки вчителів [9]. Перспективи імплементації європейського досвіду представлено «Eurydice», як безперервність у наступності, де професійний розвиток вчителя проєктується як процес, що супроводжується наставництвом, узгодженими стандартами компетентностей і спільними механізмами якості від коледжу – університету до перших років роботи в школі [10].

Таким чином, аналіз основних досліджень і публікацій з проблеми наступності демонструє увагу науковців до проблеми підготовки майбутніх вчителів початкових класів у контексті реформ, однак залишається недостатньо дослідженими питання наступності організаційно-методичного забезпечення освітньо-професійних програм у ЗПФО та ЗВО.

Метою статті є теоретичне обґрунтування доцільності забезпечення наступності організаційно-методичного супроводу підготовки майбутніх вчителів початкових класів між закладами фахової передвищої та вищої, післядипломної освіти. Використано теоретичні методи дослідження такі, як: аналіз і синтез для опрацювання нормативно-правових актів, науково-методичних джерел, педагогічних явищ. Для вивчення організаційно-методичного забезпечення освітньо-професійних програм в закладах фахової передвищої та вищої освіти застосовано конкретизацію, порівняння, індукцію, дедукцію, абстрагування, синтез тощо. Методи узагальнення, класифікації, проєктування, інтерпретації результатів забезпечили формулювання висновків.

Виклад основного матеріалу. Нормативне поле забезпечення наступності між фаховою передвищою та вищою освітою окреслює ряд законодавчо-нормативних документів, насамперед Закон України «Про фахову передвищу освіту». Закон визначає правові, організаційні й фінансові засади системи освіти, підпорядковує терміни й механізми вимогам Закону «Про освіту» та «Про вищу освіту», інтегрує кредити ЄКТС як універсальну одиницю обліку результатів навчання студента та закріплює компетентнісний підхід через стандарти, відповідно до Національної рамки кваліфікацій (НРК) [11].

Для програм фахового молодшого бакалавра встановлено обсяги у кредитах ЄКТС із можливістю зарахування результатів навчання при навчанні на освітньо-професійній програмі бакалаврського рівня в закладі вищої або післядипломної освіти, що створює законні підстави для безперервності освітньої траєкторії здобувача на межі рівнів освіти [11].

Таким чином, через правове визнання безперервності освітньої траєкторії фахової підготовки законодавець відкриває можливості для реалізації принципу наступності в освітньому полі професійної освіти. Положення закону не лише полегшують академічний

перехід випускників коледжів на бакалаврські освітньо-професійні програми, а й забезпечують зв'язок та узгодженість між різними етапами професійної підготовки, удосконалення процесу формування професійних компетентностей майбутніх вчителів початкової школи.

Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024) системно конкретизує очікувані результати підготовки та окреслює єдині фахові компетентності вчителя початкових класів. У документі чітко визначено професійні кваліфікації вчителя на 5-му, 6-му і 7-му рівнях НРК (вчитель-фаховий молодший бакалавр, вчитель-бакалавр, вчитель-магістр) та перелік документів, що їх підтверджують. Це уможливило узгоджене конструювання освітньо-професійних програм коледжів і закладів вищої та післядипломної освіти під спільні кваліфікаційні результати з урахуванням наступності між ними [12].

В оновленому в 2025 році професійному стандарті об'єднано вимоги до вчителів різних рівнів, визначено п'ять трудових функцій (навчання предметів, партнерська взаємодія, організація безпечного освітнього середовища, провадження освітнього процесу та професійний розвиток) та оптимізовано перелік професійних компетентностей до дванадцяти. Серед компетентностей встановлює такі, як: мовно-комунікативну, предметно-методичну, інформаційно-цифрову, психологічну, емоційно-стичну, партнерську, інклюзивну, здоров'язбережувальну, прогностичну, організаційну, оцінювально-аналітичну та здатність до навчання впродовж життя. У документі визначено кваліфікаційні траєкторії для здобувачів фахової передвищої та вищої освіти, надаючи можливість підтвердити чи здобути професійну кваліфікацію в коледжі, закладі вищої або післядипломної освіти, кваліфікаційному центрі [12].

Погоджуємось із слушним зауваженням групи науковців О.Біда, С.Гуттерер, І.Греба, що професійний стандарт можемо розглядати як інструмент розвитку професійних компетентностей вчителя початкових класів, який має прийти в нову українську школу [5, с.15].

Дослідження Г.Джанди свідчить про глибинні трансформації особистості педагога, що впливають зміну ціннісної системи майбутніх вчителів початкової освіти у процесі фахової підготовки [4]. Дослідниця пропонує для узгодження цінностей студентів в системі «коледж-університет» враховувати праксеологічний підхід до організації освітнього процесу, а саме, вводити модульні курси з єдиними результатами навчання, інтегровані практики під подвійним наставництвом, спільні навчальні кейси та порт фоліо [4].

Регулятивно-процедурні механізми наступності регулює Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», який розроблений для сертифікації педагогічних працівників у 2025-2026 н.р. з метою оновлення освітніх програм і внутрішніх систем якості у закладах фахової передвищої, вищої, післядипломної освіти під спільні вимоги до трудових функцій і компетентностей вчителя [12].

Синхронізація змісту законодавчих та нормативних актів підсилює норми про безперервну освітню траєкторію та гнучкі форми здобуття освіти. Закон гарантує право одночасно навчатись за кількома освітньо-професійними програмами у ЗПФО та ЗВО, розширює практичну компоненту професійної підготовки та підтримує дуальну форму, що інститу-

ціоналізує партнерство з роботодавцями і закладами загальної середньої освіти, як базами практик. Такі положення не лише полегшують академічний перехід випускників коледжів до бакалаврату, а й забезпечують безперервність формування професійної майстерності вчителя початкової школи. У практичній площині механізм реалізації наступності може бути реалізовано через узгодженість навчальних планів, взаємне визнання результатів навчання і практик, послідовне нарощування професійної автономії майбутнього вчителя початкових класів.

Аналіз основних досліджень і публікацій свідчить, що проблема наступності в організаційно-методичному забезпеченні підготовки майбутнього вчителя досліджувалась й раніше. М.Савельєва представляє розробку сучасної моделі наступності професійної підготовки майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж-університет» [1]. Дослідником на підставі аналізу науково-методичних публікацій та досліджень поняття професійної підготовки вчителя трактується як процес опанування системою професійних компетентностей, необхідних для викладання у загальноосвітніх навчальних закладах [1, с.29].

Нам імпонує пояснення науковця щодо пояснення «наступності» не тільки як культурно-змістової дефініції, але й в аспекті взаємовідносин учасників освітнього процесу та форм організації навчального процесу й використання оптимальних методів навчання [1, с.36].

У дискурсі нашого дослідження прийнятним є визначення поняття «наступність підготовки майбутніх вчителів» як системний, послідовний процес у розміщенні навчального матеріалу, використання форм, методів та засобів навчання, взаємозв'язок та узгодженість навчальних дисциплін та етапів професійної підготовки [1, с.43].

Дисертаційне дослідження Л.Тютюн присвячено «визначенню, теоретичному обґрунтуванню і експериментальній перевірці педагогічних умов реалізації принципу наступності в умовах комплексу «лицей-педагогічний університет» як важливого чинника підвищення якості допрофесійної і професійної підготовки майбутніх вчителів математики. Науковицею визначено методичні проблеми підготовки учнів ліцеїв і студентів педагогічних університетів до здійснення наступності у вивченні математичних дисциплін [2, с.21].

Цінною у розрізі нашого дослідження є запропоновані Л.Тютюн шляхи реалізації наступності в системі неперервної ступеневої професійної освіти, що передбачає вдосконалення змісту, форм організації і методів навчання на різних етапах допрофесійної і професійної підготовки вчителів у контексті вимог наступності [2, с.21].

Важливою є реалізація наступності у професійній підготовці майбутніх вчителів, оскільки педагог є не лише об'єктом репродукції професійних компетентностей – він є об'єктом надбання та формування таких компетенцій у нової генерації молодого покоління українців. З огляду на вище сказане наукової цінності набуває розуміння ідеології концепції НУШ [13].

Слушно зазначає Н. Федорчук, що зміна вимог до вчителя стала наслідком модернізації національної системи освіти. Досліджуючи вимоги Концепції НУШ, дослідниця дійшла висновку, що сучасний вчитель виступає коучем, фасилітатором, тьютором і модератором освітньої траєкторії. Необхідною є інтеграція психолого-педагогічних дисциплін і різних видів практики [3].

Основні завдання формування педагогічної компетентності вчителя початкових класів відповідно до мети нової української школи конкретизовано у дослідженні О.Біда, Є.Гуттерер, І.Гребя [5]. Окреслені авторами завдання прямо корелюють із метою НУШ, яка полягає у переході до компетентної, дитиноцентричної освіти та посиленні ролі вчителя як фасилітатора навчання. Акценти на самоосвіті й професійній мобільності, становленні професійної культури, розвитку предметно-методичних, комунікативних та цифрових умінь, а також на сталій методичній підтримці й соціальній активності відповідають засадничим орієнтирам Концепції НУШ щодо формування ключових компетентностей, безпечного та інклюзивного освітнього середовища, партнерства й безперервного професійного розвитку педагога. Це саме той профіль вчителя, який Концепція визначає як ключовий ресурс реформи [5].

За І.Лапшиною важливим завданням підготовки майбутніх вчителів початкових класів є оволодіння специфікою інтегрованих предметів, зумовлене новими соціальними запитами до змісту початкової освіти [14]. Прихильниця інтегрованого підходу в освіті наголошує на тому, що майбутні педагоги повинні оволодіти вмінням проводити інтегровані заняття, які поєднують гуманітарні та природничі знання та формують цілісне бачення світу, а для цього потрібні спеціальні методичні розробки й практична підготовка.

Цілісний аналіз нормативно-методичних вимог до професійної підготовки вчителя початкових класів та праць сучасних дослідників проблеми наступності у професійній підготовці показує наявність спільної кваліфікаційної рамки для різних рівнів здобуття освіти, інтеграцію кредитів ЄКТС для визнання результатів навчання, узгодженість трудових функцій та професійних компетентностей, що засвідчило, що уніфіковані вимоги до результатів підготовки можуть і мають слугувати підставою для побудови континууму організаційно-методичного супроводу освітньо-професійними програмами у ЗФПО та ЗВО [11; 12; 13].

Разом з тим, виявлено повтори змісту під час переходу «коледж - університет», розсинхронізацію календарно-тематичних планів та невідповідність окремих критеріїв оцінювання заявленим результатам навчання. Наші результати корелюють з висновками про необхідність змістової і технологічної наступності в підготовці педагогів, представленими в працях Л.Бутенко, Г.Джанди та дослідженні Т.Равчини і Г.Шемелюк [4; 6; 7].

Спираючись на зазначену нормативну базу та наукові джерела, ми виокремили напрямки забезпечення наступності організаційно-методичного супроводу між освітніми рівнями. Ключовими з них вважаємо такі, як: узгодженість програм та проектування практик, єдині підходи до оцінювання та рефлексії результатів, партнерська взаємодія із базами практик та іншими учасниками освітнього процесу.

Загальнення ідей праксеологічного підходу дозволило конкретизувати механізми реалізації цих принципів: уніфіковані результати навчання для споріднених модулів «коледж – університет», подвійне наставництво під час практик, наскрізні проекти й портфоліо здобувача, що супроводжують його від молодшого бакалавра до бакалавра [4; 6; 8].

Міжнародні порівняльні матеріали підтвердили адекватність таких рішень. Рекомендації OECD щодо побудови континууму початкової підготовки, індукції та безперервного професійного розвитку, а також дані «Eurydice» про формалізоване наставництво,

стандартизовані компетентнісні профілі і спільні механізми якості резонують з українськими умовами і підсилюють доцільність пропонованої логіки узгодження [9; 10].

Аналіз публікацій Н.Федорчук, О.Біди, Є.Гуттерер, І.Греби та І.Лапишиної дав змогу вмотивувати структурні елементи наступності з огляду на зміну ролі вчителя в НУШ і поширення інтегрованих навчальних курсів. Рефлексивно-дослідницька позиція педагога, потреба в інтеграції психолого-педагогічної, предметно-методичної та цифрової підготовки, а також готовність до проведення інтегрованих занять стали критеріями, за якими ми здійснювали зіставлення та узгодження змістових ліній і методичного інструментарію між ЗФПО і ЗВО [3; 5; 13; 14].

Таким чином, проєктування, планування, проведення й контроль освітнього процесу відображається в організаційно-методичному забезпеченні освітньо-професійної програми з підготовки вчителя початкових класів. У закладах вищої освіти організаційно-методичне забезпечення охоплює зміст освітньо-професійні програми, програми навчальних курсів, силабуси, розклад занять, навчальні та тематичні плани, методичні матеріали, засоби та обладнання. Відтак організаційно-методичне забезпечення визначає взаємодію між викладачем і здобувачем вищої освіти, включаючи, кейси для лекцій, самостійної, індивідуальної, дослідницької роботи, практичні завдання, демонстраційні матеріали, банки тестових завдань тощо. Проте відсутність узгодженості між професійною та освітньо-професійною програмою призводить до дублювання змісту, розриву між професійною підготовкою й потребами шкільної практики та ускладнює академічну мобільність студентів. Вважаємо, що врахування дидактичного принципу в процесі формування професійних компетентностей, практичних навичок та їх презентація, уніфіковані критерії оцінювання та спільні бази практик і лабораторій НУШ забезпечать зв'язок та узгодженість між різними етапами професійної підготовки майбутнього вчителя.

Технологічне рішення вбачаємо у розробці «паспортів наступності» до дисциплін, що фіксують пререквізити і результативні очікування на межі рівнів, створення спільних навчально-методичних пакетів (силабуси, кейси, банки завдань, критерії оцінювання), які забезпечують порівнянність та взаємне визнання досягнень здобувачів освіти, інституціоналізацію спільних баз практики, лабораторій НУШ і навчально-тренінгових центрів з подвійним наставництвом та узгодженими графіками. Таке рі-

шення відповідає як регулятивним вимогам, так і сучасним уявленням про якість підготовки вчителя [8; 11; 12; 13].

Висновки. Аналіз нормативних актів, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024) показав, що професійна підготовка вчителя початкових класів проєктується як безперервний процес, у якому кваліфікаційні результати, трудові функції та професійні компетентності взаємно корелюють між програмами фахового молодшого бакалавра, бакалавра і магістра, що визначає доцільність забезпечення наступності організаційно-методичного забезпечення освітньо-професійних програм. На підставі аналізу науково-методичних та експериментальних досліджень, освітньо-професійних програм підготовки вчителів початкових класів виявлено відмінності у організаційно-методичному забезпеченні, що зумовлені різними домінантами у підготовці: прикладна і методична в коледжі та фундаментально-дослідницька в університеті. Саме на межі цих домінант виникають змістові повтори, резонанс у календарно-тематичних планах і невідповідність між очікуваними результатами та критеріями оцінювання. Встановлено, що врахування принципу наступності у організаційно-методичному забезпеченні сприяє безперервному становленню професійної компетентності вчителя, полегшує переходи між освітніми рівнями та сприяє формуванню сучасного педагога, здатного до інноваційної діяльності в умовах динамічних суспільних трансформацій. Представлено інструментарій реалізації наступності – «компетентність – навчальний компонент – практика – наскрізні кейси або портфоліо, уніфіковані критерії оцінювання та спільні бази практик і лабораторій НУШ», який забезпечує зв'язок та узгодженість між різними етапами професійної підготовки майбутнього вчителя. Доведено, що на практиці для забезпечення наступності в освітньо-професійних програмах підготовки майбутнього вчителя початкових класів рекомендовано нарощувати індивідуалізацію навчальної траєкторії, уникати дублювань і неузгодженостей у змісті навчально-методичних комплексів, безперервно підвищувати валідність оцінювання та формувати готовність випускника до ролей, які задає НУШ. Це, своєю чергою, покращує якість освітнього процесу, підсилює академічну мобільність та забезпечує узгодженість внутрішніх систем якості освіти в ЗФПО і ЗВО. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у емпіричних дослідженнях ефективності запропонованих механізмів у різних інституційних контекстах освітніх закладів України.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувалися при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Савельєв М.Г. Наступність у професійній підготовці майбутніх вчителів технологій в умовах навчально-наукового комплексу «коледж–університет»: дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М.Г.Савельєв; Рівненський державний гуманітарний університет. Рівне, 2018. 321 с.
2. Тютюн Л.А. Наступність допрофесійної і професійної підготовки майбутніх вчителів математики в умовах комплексу «ліцей – педагогічний університет»: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти / Л.А.Тютюн; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. Вінниця, 2007. 24 с.
3. Федорчук Н. Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до реалізації концепції Нової української школи. *Нові технології навчання*. 2022. Вип.96. С.168-173.
4. Джанда Г.Б. Наступність при підготовці майбутніх вчителів початкових класів на засадах праксеологічного підходу у системі «коледж–університет». *Педагогічний дискурс*. 2021. Вип. 31. С.84-89.
5. Біда О., Гуттерер Є., Греба І. Тенденції сучасної підготовки майбутніх вчителів початкових класів. *Наукові записки*.

Серія: Педагогічні науки. 2023. Вип.4. С.12–18.

6. Бутенко Л.Л. Наступність загальнопедагогічної підготовки майбутніх вчителів та науково-педагогічних працівників в умовах трирівневої системи вищої освіти. *Освіта та педагогічна наука*. 2021. №1(176). С.22–31.
7. Равчина Т., Шемелюк Г. Організація освітнього процесу в системі фахової передвищої освіти у вимірі законодавчих змін. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2019. Вип.34. С.198-208.
8. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування: колективна монографія / за ред. В.М.Чайки, О.І.Янкович. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2019. 232 с.
9. OECD. A Flying Start: Improving Initial Teacher Preparation Systems. *Paris: OECD Publishing*. 2019. 166 p.
10. European Commission, EACEA, Eurydice. Teachers in Europe: Careers, Development and Well-being. *Luxembourg : Publications Office of the European Union*. 2021. 192 p.
11. Про фахову передвищу освіту : Закон України від 06.06.2019 № 2745-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2745-19> (дата звернення: 20.09.2025).
12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> (дата звернення: 20.09.2025).
13. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/988-2016-%D1%80> (дата звернення: 20.09.2025).
14. Лапшина І.П. Підготовка майбутніх вчителів початкових класів до проведення інтегрованих занять у контексті наступності дошкільної та початкової освіти. У: Підготовка вчителя нової української школи: проблеми та шляхи їх вирішення: матеріали міжвузівської (заочної) науково-практичної конференції (Хмельницький, 28 лютого 2017 р.). Хмельницький: ХГПА, 2017. С. 138-142.

References

1. Saveliev, M.H. (2018). *Nastupnist u profesiinii pidhotoviti maibutnix vchyteliv tekhnologii v umovakh navchalno-naukovoho kompleksu «koledzh-universytet»* [Continuity in the professional training of prospective technology teachers within the «college–university» academic–research complex]. (Unpublished candidate dissertation). Rivne, Rivne State University of the Humanities. [in Ukrainian].
2. Tiutun, L.A. (2007). *Nastupnist doprofesiinnoi i profesiinnoi pidhotovky maibutnix vchyteliv matematyky v umovakh kompleksu «litsiei – pedahohichnyi universytet»* [Continuity of pre-professional and professional training of future mathematics teachers within the “lyceum – pedagogical university” complex]. (Extended abstract of candidate dissertation) Vinnytsia, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University. [in Ukrainian].
3. Fedorchuk, N. (2022). Pidhotovka maibutnix vchyteliv pochatkovykh klasiv do realizatsii Kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly [Preparing prospective primary school teachers to implement the New Ukrainian School concept]. *New Learning Technologies*, 96, 168–173. [in Ukrainian].
4. Dzhandan, H. B. (2021). Nastupnist pry pidhotovtsi maibutnix vchyteliv pochatkovykh klasiv na zasadakh prakseologichnoho pidkhodu u systemi “koledzh–universytet” [Continuity in training prospective primary school teachers based on a praxeological approach within the “college–university” system]. *Pedagogical Discourse*, 31, 84–89. [in Ukrainian].
5. Bida, O., Hutterer, Ye., & Hreba, I. (2023). Tendentsii suchasnoi pidhotovky maibutnix vchyteliv pochatkovykh klasiv [Trends in the contemporary training of future primary school teachers]. *Scholarly Notes. Series: Pedagogical Sciences*, 4, 12–18. [in Ukrainian].
6. Butenko, L.L. (2021). Nastupnist zahalnopedahohichnoi pidhotovky maibutnix vchyteliv ta naukovopedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh tryrivnevoi systemy vyshchoi osvity [Continuity of general pedagogical training of prospective teachers and academic staff within a three-level higher education system]. *Education and Pedagogical Science*, 1(176), 22–31. [in Ukrainian].
7. Ravchyna, T., & Shemeliuk, H. (2019). Orhanizatsiia osvitnoho protsesu v systemi fakhovoi peredvyshchoi osvity u vymiri zakonodavchych zmin [Organisation of the educational process in professional pre-higher education under legislative changes]. *Bulletin of Lviv University. Pedagogical Series*, 34, 198–208. [in Ukrainian].
8. Chaika, V.M., & Yankovych, O.I. (Eds.). (2019). *Pidhotovka maibutnix fakhivtsiv pochatkovoi ta doshkilnoi osvity: stratehii reformuvannia* [Preparing future specialists in primary and preschool education: Strategies of reform]. *Osadtsa Yu.V.* [in Ukrainian].
9. OECD. (2019). A flying start: Improving initial teacher preparation systems. *OECD Publishing*.
10. European Commission, EACEA, & Eurydice. (2021). Teachers in Europe: Careers, development and well-being. *Publications Office of the European Union*.
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019, June 6). Pro fakhovu peredvyshchu osvitu [On professional pre-higher education] (*Law of Ukraine No.2745-VIII*). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2745-19> [in Ukrainian].
12. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2024, August 29). Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu “Vchytel zakladu zahalnoi serednoi osvity” [On approval of the Professional Standard “Teacher of a General Secondary Education Institution”] (*Order No.1225*). <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity> [in Ukrainian].
13. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2016, December 14). Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity “Nova ukrainska shkola” na period do 2029 roku [On approving the Concept for implementing state policy in the reform of general secondary education “New Ukrainian School” until 2029] (*Order No. 988-r*). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/988-2016-%D1%80> [in Ukrainian].
14. Lapshyna, I.P. (2017, February 28). Pidhotovka maibutnix vchyteliv pochatkovykh klasiv do provedennia intehrovanykh zaniat u konteksti nastupnosti doshkilnoi ta pochatkovoi osvity [Preparing prospective primary school teachers to conduct integrated lessons in the context of continuity between preschool and primary education]. *Proceedings of scientific conference – Pidhotovka vchytelia Novoi ukrainskoi shkoly: problemy ta shliakhy yikh vyrishennia* (pp.138–142). Khmelnytskyi: Khmelnytskyi Humanitarian-Pedagogical Academy. [in Ukrainian].

Статус статті: Отримано: 03.09.2025 Прийнято: 05.10.2025 Опубліковано: 30.10.2025

Rozlutska Halyna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Department of General Pedagogy and Pedagogy of Higher School
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Petryna Yaroslav

Postgraduate student
Department of General Pedagogy and Pedagogy of Higher School
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

CONTINUITY IN THE ORGANISATIONAL AND METHODOLOGICAL PROVISION OF INITIAL TEACHER EDUCATION FOR THE PRIMARY PHASE ACROSS PROFESSIONAL PRE-HIGHER AND HIGHER EDUCATION

Abstract. The article provides a theoretical and methodological rationale for adhering to the principle of continuity in the organizational and methodological support of the pre-service professional training of prospective primary school teachers. Theoretical research methods have been applied, such as: analysis and synthesis were used to study regulatory legal acts, scientific and methodological sources, and pedagogical phenomena. To study the organizational and methodological support of educational and professional programs in institutions of professional pre-higher and higher education, concretization, comparison, induction, deduction, abstraction, synthesis, etc. were used. Methods of generalization, classification, design, and interpretation of results provided the formulation of conclusions. The dominant emphases in organizing professional training at each level of education are substantiated: a practice-oriented focus in colleges and a research-oriented focus in higher education institutions. It is demonstrated that maintaining continuity promotes the ongoing development of professional competence, facilitates transitions between educational levels, and shapes a teacher capable of innovative activity. The article identifies directions for ensuring continuity of organizational and methodological support across educational levels. A toolkit for implementing continuity is presented, including the chain «competency – curricular component – practicum – cross-cutting cases/portfolio», unified assessment criteria, shared practicum sites, and New Ukrainian School (NUS) laboratories. To align educational and professional programmes in practice, it is recommended to individualize educational trajectories, eliminate duplication, enhance the validity of assessment, and purposefully prepare graduates for NUS roles, which improves process quality, mobility, and the alignment and coherence of internal quality assurance systems in professional pre-higher and higher education. Prospects for further research are seen in empirical studies of the effectiveness of the proposed mechanisms across diverse institutional contexts of educational institutions in Ukraine.

Keywords: institution of professional pre-higher education, college, higher education institution, organizational and methodological support, educational process, prospective primary school teacher, continuity.